

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Karla Šimky a soudců Evy Šonkové a Tomáše Kocourka v právní věci žalobce: **M. B.**, proti žalovanému: **Územní správa sociálního zabezpečení pro Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj a Pardubický kraj**, se sídlem Frýdlantská 1399/20, Liberec, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, o námitce podjatosti ve věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 A 28/2025,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem Mgr. Ing. Martin Jakub Brus, JUDr. Jiří Derfl, Mgr. Vojtěch Salamánek, Mgr. Ladislav Vaško a Mgr. Lenka Havlíčková **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 A 28/2025.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 3. 6. 2025 žalobu zahrnující dva žalobní typy. Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, konkrétně exekučním příkazům a rozhodnutím o námitkách vydaných žalovanou. Druhou částí je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem.

[2] Dne 23. 8. 2025 podal námitku podjatosti všech členů senátu a jejich náhradníků z Krajského soudu v Ústí nad Labem, konkrétně Mgr. Ing. Martina Jakuba Bruse, JUDr. Jiřího Derfla, Mgr. Vojtěcha Salamánka, Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Lenky Havlíčkové.

[3] V námitce podjatosti uvedl, že „(...) soudci, kteří rozhodují v této věci, se nacházejí ve strukturálním a neodstranitelném střetu zájmů, protože se účastní na systému, jehož právní existence je v žalobě zpochybněna. Ve své žalobě jsem uvedl důkazy ohledně neexistence právního aktu, kterým by došlo k přechodu občanství z Československé socialistické republiky na samostatnou Českou republiku. Pokud tento právní akt neexistuje, nikdo není občanem samostatné České republiky – a tím pádem ani žádný soudce nemůže být jejím občanem, což je přitom základní podmínka výkonu funkce soudce podle zákona o soudech a soudcích.“

[4] Z textu námítky dále vyplývá, že i kdyby o námitce rozhodoval jakýkoliv jiný soudce, bude taktéž podjatý, a to ze dvou důvodů. Za prvé nesplňuje podmínku českého

občanství a za druhé je ve střetu zájmů a je v systematické podjatosti, neboť je v postavení, kdy rozhoduje sám o sobě. Žalobce ve svojí námitce poukazuje totiž i na neexistenci platných bankovek a dokladů totožnosti, které se jednotlivých soudců přímo týkají, a to z toho důvodu, že se přímo účastní systému sociálního pojištění.

[5] Svá tvrzení v námitce podkládá výkladem několika zákonů, ze kterých dle něj vyplývá, že po vzniku samostatné České republiky na nikoho nemohlo automaticky přejít občanství. To primárně z důvodu, že žalobce vnímá, že nedošlo k faktickému zrušení Československé socialistické republiky, a ta jako stát *de iure* pokračuje. K převodu občanství mělo docházet také na základě zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. Ten stanovuje přechod občanství z České a Slovenské federativní republiky. Žalobce ale tvrdí, že ČSFR byla fiktivní entita, a ne stát; k takovému přechodu občanství tedy dojít taktéž nemohlo.

[6] K námitce se vyjádřili všichni členové i zástupci senátu Krajského soudu. Uvedli, že se domnívají, že není dán zákonný důvod pro jejich vyloučení, neboť neexistují skutečnosti, které by mohly založit pochybnosti o jejich nepodjatosti.

[7] Námitka podjatosti **není** důvodná.

[8] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“) *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako výjimečný. Proto lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu skutečně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16).

[10] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě.

[11] Soubor námitek zpochybňujících existenci České republiky a nejrůznějších atributů její státnosti (státní občanství, státní orgány včetně soudů a soudců, právní řád) je irelevantní. Je zjevné a nepotřebuje bližšího zdůvodnění, že Česká republika jako stát existuje.

pokračování

[12] Žalobce podjatost soudců dovozuje dále z toho, že se sami také účastní systému sociálního pojištění. Rozšířený senát ve svém usnesení ze dne 3. 2. 2021, č. j. Nao 173/2020-119, č. 4235/2021 Sb. NSS, mj. vyložil, že „[s]oudce činný ve správním soudnictví pravidelně projednává spory, jejichž účastníkem je na jedné straně správní orgán, s nímž mohl přijít do kontaktu ve svém občanském životě. Důvodně se od soudce očekává jeho profesionalita, objektivní přístup a vědomost ústavního požadavku nestranného přístupu ke všem účastníkům řízení a dalším osobám, s nimiž přijde při výkonu své funkce do styku [srov. též § 80 odst. 2 písm. e) zákona č. 6/2020 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)].“ Ani samotná skutečnost, že soudce vede či vedl jiný právní spor s účastníkem řízení, nemusí sama o sobě být důvodem pro jeho vyloučení z projednávání věci, nejsou-li dány další specifické okolnosti zakládající důvod pochybovat o jeho nepodjatosti (srov. *a contrario* body 47-51 usnesení č. j. Nao 173/2020-119). Žalobcem uváděný důvod se přitom ani zdaleka neblíží podobným situacím. Žalobce totiž netvrdí nic než to, že se soudci, podobně jako kterýkoli jiný občan za zákonem předvídaných okolností, účastní systému sociálního pojištění. Vztah občana (či obyvatele) České republiky k tomuto státu daný nejrůznějšími právními vazbami, mezi jinými i účastí na důchodovém pojištění či nárokem na jiná plnění ze systému sociálního zabezpečení, není takové povahy, že by sám o sobě, tj. bez přistoupení dalších specifických okolností, hrozil tím, že ovlivní nezbytný odstup soudce od státu, jehož jurisdikci vykonává, natolik, že by mohl přestat být nestranný. Již toto konstatování postačí k závěru, že i uvedená část námitky podjatosti je nedůvodná.

[13] Nejvyšší správní soud proto shledal, že soudci Mgr. Ing. Martin Jakub Brus, JUDr. Jiří Derfl, Mgr. Vojtěch Salamánek, Mgr. Ladislav Vaško a Mgr. Lenka Havlíčková nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 A 28/2025.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2025

Karel Šimka
předseda senátu